

Sygn. akt I ACa 137/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bożena Oworuszko
Sędzia:	SA Elżbieta Patrykiewicz
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. G.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L.

o ustalenie nieważności uchwały

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 12 listopada 2015 r., sygn. akt I C 1073/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

I A Ca 137/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa Z. G. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. o ustalenie nieważności uchwały oddalił powództwo i zasądził od powódki Z. G. na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powódka wносиła ostatecznie o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. z dnia 24 czerwca 2014 roku, w sprawie zmiany statutu tej Spółdzielni podnosząc, że:

- że powyższe walne zgromadzenie zostało zwołane niezgodnie z prawem, uchwała została podjęta niezgodnie z prawem, a także jej treść w wielu aspektach jest niezgodna z prawem (protokół k. 81-82), a członkowie spółdzielni nie zostali z nim należycie zapoznani,

- nie wprowadzono do porządku obrad i nie głosowano nad zgłoszonymi przez nią poprawkami do statutu (pismo k. 135-136v).

- w statucie spółdzielni przyjętym zaskarżoną uchwałą występują sprzeczności pomiędzy tekstem statutu, a przepisami ustawy prawo spółdzielcze oraz przepisami ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

- zmiany w nowo uchwalonym statucie częściowo pokrywają się z propozycjami zmian odrzuconymi przez członków spółdzielni w 2013 roku, a częściowo nie pokrywają się z uprzednio proponowanymi rozwiązaniami;

- część głosowanych poprawek do statutu na walnym zgromadzeniu „jest niezgodna z protokołem z walnego zgromadzenia”, przy czym dotyczy to poprawek głosowanych na walnym zgromadzeniu oznaczonych w protokole literami: (...).

Zakwestionowała przy tym jako min. niezgodne z prawem następujące postanowienia statutu: (...) w tym (...)statutu, (...)

W ocenie powódki (...)były „ukryte na walnym zgromadzeniu przed członkami”, a (...)został przegłosowany w innej treści niż w statucie (pismo k. 27-31 i k. 45-47).

Dodała, iż (...) nowego statutu są „zmanipulowane”, nadto w (...), „którego wcześniej nie było”. Wyjaśniła, że (...) wprowadził bezprawnie wynagrodzenie po 50 zł dla członków zarządu, co narusza jej interesy-dobra finansowe. Podała, iż dotychczas było 2 członków zarządu a teraz ma być 3, dotychczas było 5 członków rady, a teraz ma być 7, co zwiększy koszty utrzymania. Odniosła się również do (...) statutu, podnosząc że jest on niezgodny z prawem wobec brzmienia art. 6 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych gdyż bezprawnie zakłada, że „niedobory mogą być pokrywane z funduszu remontowego”. Nadto podała, że „nie chce dopłacać, nie zgadza się na umarzanie zaległości, nie chce się łączyć z innymi spółdzielniami”.

W ocenie powódki powołane przez nią postanowienia statutu świadczą, że zarząd i rada nadzorcza spółdzielni chcą „ubezłasnowolnić” członków spółdzielni i zadbać o własne interesy finansowe, pogarszając sytuację materialną członków spółdzielni. Przyjęty zaskarżoną uchwałą statut spółdzielni powódka uznała ponadto za niezgodny z zasadami współżycia społecznego, nie wnoszący nic nowego oraz łamiący prawo (pismo k. 144-148v).

Pozwana wnosi o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. G. jest członkiem Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L.. Zgodnie z (...)statutu pozwanej spółdzielni z 2010 roku - o czasie, miejscu i porządku obrad walnego zgromadzenia zawiadamia się członków na piśmie, co najmniej 21 dni przed terminem walnego zgromadzenia. Zgodnie z (...) regulaminu dostarczania korespondencji do dysponentów lokali znajdujących się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L., korespondencja dotycząca informacji o walnym zgromadzeniu spółdzielni powinna być dostarczana zgodnie z postanowieniami obowiązującego statutu spółdzielni (regulamin k. 16).

W dniu 27 maja 2014 roku Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. wywiesił na tablicach ogłoszeń umieszczonych w budynkach znajdujących się w zasobach pozwanej spółdzielni na klatkach schodowych, a także na drzwiach wejściowych do bloków, o zwołaniu na dzień 17 czerwca 2014 roku Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L.. Wskazał w nim termin, miejsce obrad walnego zgromadzenia i proponowany porządek obrad, który obejmował wskazanie spraw w jakich miały być podejmowane uchwały. W przedmiotowym zawiadomieniu podano informację, że sprawozdania, projekty uchwał wraz z projektem statutu zostały wyłożone w biurze spółdzielni oraz zamieszczone na stronie internetowej (okoliczność bezsporna, zawiadomienie k. 5).

W dniu 13 czerwca 2014 roku Z. G. zgłosiła na piśmie poprawki do uchwały dotyczącej zmian obowiązującego statutu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L.. Wskazała w nich, że zmiany powinny dotyczyć między innymi: członków zarządu, co do których szczegółowe wymagania powinna określić rada nadzorcza, a kandydat powinien spełniać wskazane kwalifikacje. Postulowała zakaz dodatkowego zatrudnienia członków zarządu w innych spółdzielniach mieszkaniowych i innych instytucjach. Ponadto aby w statucie znalazło się stwierdzenie, że wszelkie uchwały, regulaminy spółdzielni sprzeczne z prawem i statutem są nieważne. Zobowiązania zarządu spółdzielni do przechowywania bezterminowo wszelkich protokołów z obrad organów spółdzielni. W celu pomocy radzie nadzorczej postulowała wybór rady osiedlowej spośród mieszkańców spółdzielni. Ponadto postulował wprowadzenie zakazu pokrywania straty bilansowe spółdzielni z funduszu remontowego (pismo k. 17-20v).

W dniu 17 czerwca 2014 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni (...) w L., w którym brało udział 29 z 364 członków.

Podczas walnego zgromadzenia została podjęta między innymi Uchwała Nr(...), która zmieniła statut Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. w ten sposób, że dotychczasowe brzmienie statutu zastąpiła w całości statutem według jednolitego tekstu, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały (uchwała Nr (...) k. 117, statut k. 118-132). Na ogólną liczbę 364 członków pozwanej spółdzielni, głosujących na walnym zgromadzeniu było 23 członków, za podjęciem uchwały głosowało natomiast 22 członków, przeciw uchwale głosował 1 członek (uchwała nr (...) k. 117).

Przed przyjęciem powyższej uchwały przegłosowano poprawki zaproponowane do projektu jednolitego tekstu statutu w (...) protokołu z walnego zgromadzenia oznaczone literami od (...), a następnie przegłosowano tekst jednolity z uwzględnieniem przyjętych poprawek, w tym:

- poprawki (...) nadającej (...) brzmienie: „Koszty wydania kopii dokumentów określonych w (...), z wyjątkiem odpisu statutu i regulaminów uchwalonych na podstawie statutu, pokrywa członek wnioskujący o ich utrzymanie. Koszty określa regulamin zatwierdzony przez Radę Nadzorczą,
- poprawki (...) nadającej (...) brzmienie: „Wewnętrzna strukturę Rady Nadzorczej, szczegółowy zakres i sposób jej działania, obradowania i podejmowania uchwał, stawkę wynagrodzenia, o której mowa w (...) oraz inne sprawy organizacyjne określa Regulamin uchwalony przez Walne Zgromadzenie”,
- poprawki (...) nadającej (...) brzmienie: „Zarząd składa się z 1 do 3 osób, w tym Prezesa i jego Zastępcy” oraz (...)(...) brzmienie: „Wybór Prezesa Zarządu odbywa się w drodze postępowania konkursowego” (okoliczności uznane za przyznane - wynikające z treści kopii protokołu z k. 6- 8, statut k. 118-132 oraz częściowo zeznania powódki k. 140-140v, płyta k. 141, k.185, płyta k. 186).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o powołane okoliczności częściowo bezsporne i uznane za przyznane oraz w oparciu o wskazane powyżej dowody. Sąd nie dał wiary zeznaniom powódki w części, w której podała, że poprawki oznaczone w protokole z walnego zgromadzenia oznaczone literami: (...) - nie zostały przegłosowane podczas walnego zgromadzenia w takiej treści, w jakiej widnieją w protokole walnego zgromadzenia. Powyższe twierdzenie powódki nie znajduje potwierdzenia w jakimkolwiek wartościowym dowodzie, pozostając tym samym całkowicie gołosłowne.

Sąd uznał żądanie ustalenia nieważności zaskarżonej uchwały nr(...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni (...) w L. z dnia (...) roku za nieudowodnione i powództwo oddalił.

Sąd wskazał, że przesłanką uwzględnienia powództwa o ustalenie nieważności uchwały organu spółdzielni jest sprzeczność zaskarżonej uchwały z przepisami prawa. Podstawą żądania jest art. 189 k.p.c. i art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 roku: prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1443), zgodnie, z którym uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna z ustawą jest nieważna.

Z roszczeniem o ustalenie nieważności takiej uchwały można wystąpić przed sądem w każdym czasie, gdyż obowiązujące przepisy nie przewidują w tym względzie żadnych ograniczeń czasowych skutkujących wygaśnięciem takiego uprawnienia.

Każdy członek spółdzielni ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. do wytoczenia takiego powództwa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2013 r., I CSK 382/12, M. Spół. 2013, nr 5, s. 35).

Sąd uznał, że zaskarżona uchwała nr (...) została podjęta w przedmiocie zmiany statutu, którego przepisy oddziałują na sferę interesów członka. Powódka ma zatem interes prawny w wytoczeniu powództwa. Z żądaniem ustalenia (stwierdzenia) nieważności uchwały walnego zgromadzenia Spółdzielni jest integralnie powiązane wskazanie bezwzględnie obowiązującego przepisu ustawy (ius cogens), z którym koliduje kwestionowana uchwała (wyrok SN z dnia 9 lutego 2011 r., V CSK 239/10, LEX nr 1102882).

Sąd uznał, że powódka nie udowodniła, że statut pozwanej spółdzielni objęty treścią zaskarżonej uchwały został przegłosowany w innej treści niż to wynika z udokumentowanej treści uchwały.

Uznał, ponadto że przegłosowane przed przyjęciem uchwały nr (...) poprawki do Statutu stanowią element treści zaskarżonej uchwały nr (...)

Sąd dokonał analizy treści tych poprawek i uznał, że:

- (...) statutu, mówiący o celu spółdzielni jest powtórzeniem treści art. 1 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w zw. z czym nie jest niezgodny z prawem;

- (...) statutu, stanowi o przedmiocie działalności spółdzielni związanym bezpośrednio z realizacją celu określonego w (...), a jego treść odpowiada art. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Brak jest jednocześnie jakiegokolwiek przepisu, który byłby sprzeczny z zapisem w (...), który stanowi o możliwości współdziałania spółdzielni na podstawie umów z organizacjami spółdzielczymi oraz innymi organizacjami społecznymi i gospodarczymi oraz przystępowania do związków spółdzielczych;

- (...) statutu wprowadzają niewygórowane stawki opłat z tytułu wpisowego (150 zł dla osoby fizycznej i 500 zł dla osoby prawnej) i określają wartość udziału dla każdego ubiegającego się o członkostwo na kwotę 250 zł. Sąd nie dopatrywał się niezgodności tych postanowień statutu z treścią jakiegokolwiek przepisu bezwzględnie obowiązującego prawa;

- (...) statutu stanowi o kompetencjach walnego zgromadzenia i odpowiada regulacji art. 38 § 1 ust. 5 i 8 ustawy prawa spółdzielcze. Jest więc zgodny z prawem.

- (...) statutu, dotyczące rady nadzorczej nie są sprzeczne z żadnym bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa; swą treścią nawiązują do art. 44 - 46 ustawy prawo spółdzielcze. Ponadto zapisy te są zgodne z art. 8⁽²⁾ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych - zgodnie, z którym - członkowie innych niż zarząd organów spółdzielni mieszkaniowej pełnią swoje funkcje społecznie, z tym że statut może przewidywać wynagrodzenie za udział w posiedzeniach, które jest wypłacane w formie miesięcznego ryczałtu bez względu na ilość posiedzeń i nie może być większe niż minimalne wynagrodzenie za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Ponadto zgodnie z (...) poprzednio obowiązującego statutu spółdzielni z (...) roku - funkcje rady nadzorczej sprawowane były także za wynagrodzeniem, w takiej samej wysokości 50 zł miesięcznie - tak więc treść (...) nowego statutu, w której przewidziany jest ryczałt miesięczny w tej samej wysokości jest przepisem odpowiadającym treści dotychczasowej regulacji wewnętrznej spółdzielni.

- (...) statutu dotyczy powinności korzystania z lokali zgodnie z jego przeznaczeniem, wymogu zgody spółdzielni na dodatkowe wyposażenie i wykończenie lokali, gdy jest to połączone ze zmianami w układzie funkcjonalno-użytkowym lokalu lub/i zmianami konstrukcyjnymi, w tym postanowienie (...) statutu, który dotyczy rozliczenia nakładów na dodatkowe wyposażenie i wykończenie lokali poniesionych przez najemców lokali i ustaleniu, że nie podlegają one

rozliczeniu ze spółdzielnią, chyba że w umowie najmu zostanie to inaczej postanowione. Powyższa kwestia może przecież zgodnie z obowiązującym prawem być ustalona umownie.

- (...) określa termin wnoszenia opłat - co miesiąc z góry do ostatniego dnia każdego miesiąca, a ustalone w (...)statutu regulację dotyczącą pobierania odsetek za opóźnienie i regulację - zgodnie z którą w indywidualnych, wyjątkowo uzasadnionych sytuacjach rada nadzorcza może podjąć decyzje o umorzeniu tych odsetek w całości lub w części, nie są niezgodne z prawem;

- (...) statutu dotyczący kolejności pokrywania strat odpowiada regulacji art. 90 § 1 ustawy prawo spółdzielcze. Nie jest on sprzeczny z art. 6 ust 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Sąd powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego (wyrok z 12 kwietnia 2007 r., III CSK 412/2006, Lexis.pl nr 1320343), wskazał, że skoro art. 90 § 1 ustawy prawo spółdzielcze, żadnego z funduszy własnych nie wyłącza z zakresu pokrywania straty bilansowej, w braku szczególnej podstawy prawnej nie jest z niego także wyłączony fundusz remontowy. Gdyby środki tego funduszu miały podlegać szczególnej ochronie, to w statucie można byłoby określić, że pokrycie straty z funduszu remontowego następuje w ostatniej kolejności.

- (...) statutu dotyczący możliwości tworzenia funduszy celowych na podstawie uchwał rady nadzorczej jest zgodny z prawem, gdyż taka możliwość wynika z art. 78 ustawy prawo spółdzielcze.

W ocenie Sądu powódka w zarzutach uzasadniających nieważność wskazanych wyżej postanowień Statutu powódka ograniczyła się jedynie subiektywną ocenę poszczególnych przepisów statutu, co nie podważa ich zgodności z obowiązującym prawem. Natomiast zarzuty dotyczące sprzeczności tych zapisów z dobrymi obyczajami i godzeniem w interesy spółdzielni albo celowym dążeniem do pokrzywdzenia członków, są niewystarczające dla stwierdzenia ich nieważności. Mogły by one stanowić podstawę żądania uchylenia uchwały, ale nie takie żądanie było przedmiotem rozpoznania przez Sąd. Z tych względów ocena ich w tym zakresie jest bezprzedmiotowa.

Odnosząc się do trybu uchwalenia zaskarżonej uchwały Sąd uznał za bezprzedmiotowy zarzut regulujący sposób zwoływania walnego zgromadzenia, ze względu na to, że członkowie nie otrzymali zawiadomienia o walnym zgromadzeniu osobiście do domu.

W ocenie Sądu powyższy zarzut ma charakter formalny i mógłby prowadzić jedynie do uchylenia zaskarżonej uchwały, w sytuacji gdyby powódka udowodniła, że ewentualne uchybienie mogło mieć wpływ na treść zaskarżonej uchwały, w sytuacji, gdyby jednak powódka w niniejszej sprawie wystąpiła z żądaniem uchylenia zaskarżonej uchwały.

Odnosząc się jednak merytorycznie do zarzutu Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 8³ ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych - o czasie, miejscu i porządku obrad walnego zgromadzenia lub jego części zawiadamia się wszystkich członków na piśmie, co najmniej 21 dni przed terminem posiedzenia walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Zawiadomienie powinno zawierać czas, miejsce, porządek obrad oraz informację o miejscu wyłożenia wszystkich sprawozdań i projektów uchwał, które będą przedmiotem obrad oraz informację o prawie członka do zapoznania się z tymi dokumentami. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 czerwca 2011r.: „Sposób pisemnego zawiadomienia członków spółdzielni mieszkaniowej o obradach walnego zgromadzenia, określony w art. 8³ ust. 6 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych [...], może być sprecyzowany w statucie" (tak SN w wyroku z 15 czerwca 2011 r., V CSK 405/2010, LexisNexis nr 2801966, OSNC 2012, nr poz. 24). Przepis ustawy wyłącza w zakresie unormowanym regulację statutową, jednakże ustawa z 14 lipca 2007 r. nie wyłączyła regulacji statutowej niekolidującej z ustawą i nadal istnieje w zakresie "niewyłączonym" upoważnienie ustawowe do unormowania w statucie sposobu doręczeń zawiadomień o obradach walnego zgromadzenia (art. 2 oraz 5 § 1 pkt 6 pr. spółdz. w związku z art. 1 ust. 7 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych - tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 1222).

Zgodnie z (...) regulaminu dostarczania korespondencji do dysponentów lokali, znajdujących się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. - korespondencja dotycząca informacji o walnym zgromadzeniu spółdzielni

dostarczona powinna być zgodnie z postanowieniami obowiązującego statutu spółdzielni (regulamin k. 16). Z (...) statutu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. z 2010 r. wynika, iż o czasie, miejscu i porządku obrad walnego zgromadzenia zawiadamia się członków na piśmie, co najmniej 21 dni przed terminem walnego zgromadzenia.

W niniejszej sprawie zarząd spółdzielni wywiesił zawiadomienie o zwołaniu na dzień 17 czerwca 2014 roku Walnego Zgromadzenia Członków, w którym podał termin i miejsce obrad walnego zgromadzenia i proponowany porządek obrad, który obejmował wskazanie spraw w jakich miały być podejmowane uchwały. Powyższe zawiadomienie zostało wywieszone w budynkach znajdujących się w zasobach pozwanej spółdzielni na tablicach ogłoszeń umieszczonych na klatkach schodowych, a także na drzwiach wejściowych. W związku z powyższym nie doszło do naruszenia prawa, a w szczególności art. 83 ust. 6 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez zastosowany przez zarząd sposób powiadomienia członków spółdzielni o obradach walnego zgromadzenia.

Należy stwierdzić, że zastosowany sposób zawiadomienia nie koliduje z ustawą, a jednocześnie spełnia wymóg formy pisemnej, co umożliwia zapoznanie się z zawiadomieniem wszystkim członkom spółdzielni. Członkowie spółdzielni mieli zatem zapewniony odpowiedni dostęp do projektów uchwał, które procedowane były na zgromadzeniu, a poprzez taki sposób zawiadomienia nie doszło do naruszenia interesów powódki, o czym dodatkowo przekonuje fakt, że sama powódka dowiedziała się zwołaniu walnego zgromadzenia w ten sposób i wzięła udział w jego obradach.

Odnośnie zarzutu powódki dotyczącego naruszenia przepisów ustawy, związanych z podejmowaniem poprawek do nowego statutu, Sąd wskazał, że art. 8³ ust. 12 i 13 ustawy z 15 grudnia 2000 r. ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych stanowi, że członek spółdzielni ma prawo zgłaszania poprawek do projektów uchwał nie później niż na 3 dni przed posiedzeniem walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Zarząd zaś jest zobowiązany do przygotowania pod względem formalnym i przedłożenia pod głosowanie na walnym zgromadzeniu projektów uchwał i poprawek zgłoszonych przez członków spółdzielni.

Powódka zachowała termin do wniesienia poprawek do projektu uchwały nr (...), a zarząd nie przygotował ich pod względem formalnym i nie przedłożył pod głosowanie. Sąd uznał to za uchybienie, bez względu na to, czy proponowane przez Z. G. poprawki były ogólnikowe i częściowo zbieżne z postanowieniami nowego statutu, czy zaproponowanymi przez inne podmioty poprawkami, czy nie. W ocenie Sądu uchybienie to nie skutkuje tym, że treść podjętej uchwały jest sprzeczna z ustawą, a przynajmniej powódka nie wykazała by tak było.

W ocenie Sądu na powódce spoczywał obowiązek udowodnienia tych sprzeczności. Sąd uznał, że Z. G. nie udowodniła w żadnej mierze, aby Uchwała nr (...) o zmianach w statucie pozwanej spółdzielni nie odpowiadała wymaganiom bezwzględnie obowiązującego prawa.

Z tych względów Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Na koszty te składa się kwota 17 zł opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa oraz kwota 180 zł wynagrodzenia pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ustalona zgodnie z § 11 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).

Apelację od tego wyroku wniosła osobiście powódka. Apelacja ma charakter opisowy i wynika, że powódka zaskarża wyrok w całości i wnosi o „odrzućenie” przez Sąd Apelacyjny uchwały nr (...) [uzupełnienie braków apelacji k. 211-213] i powtarza zarzuty stawiane przed Sądem Okręgowym. Powódka nie stawiała się na rozprawę apelacyjną.

Pozwana wnosiła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Przed przystąpieniem do rozpoznania apelacji powódki wskazać należy na okoliczności stanu faktycznego wskazane wprawdzie przez Sąd Okręgowy, ale pominięte przy ocenie przedmiotu żądania powódki, co przekłada się na zakres rozpoznania niniejszej sprawy.

Jak wynika z zapisów protokołu Walnego Zgromadzenia [WZ] SM (...) z (...) [k.6 - 8], w pkt (...) porządku obrad przedstawiono zebranych projekty zmian w Statucie spółdzielni, które zostały szczegółowo opisane w podpunktach od (...) do (...). Każdą z proponowanych zmian poddano oddzielnie pod głosowanie i każda z nich została przyjęta, a wyniki głosowania nie były identyczne. Następnie jak wynika z zapisu protokołu pod pkt (...) przystąpiono do podejmowania uchwał. Między innymi podjęto Uchwałę nr (...), którą w protokole oznaczono jako:

„Uchwałę Nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. z dnia (...). w sprawie : zmiany statutu Spółdzielni (tekst jednolity z uwzględnieniem poprawek przegłosowanych w pkt (...)).

Wskazać należy, że Walne Zgromadzenie odbyło się w dniu (...) i pozostałe podjęte uchwały noszą tę datę. Natomiast na **k. nr 117** akt znajduje się odpis Uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. z dnia (...) w sprawie „zmiany statutu spółdzielni”, z której (...) wynika, że w dacie tej zmieniono statut Spółdzielni „w ten sposób że dotychczasowe brzmienie statutu zastępuje się w całości statutem według jednolitego tekstu w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały”.

Zachodzą w tej sytuacji oczywiste sprzeczności pomiędzy zapisami w protokole Walnego Zgromadzenia, a odpisem uchwały nr (...), dotyczące daty podjęcia uchwały nr (...) i jej przedmiotu. Wyjaśnienie wątpliwości dotyczące daty podjęcia zaskarżonej uchwały nr (...) nie należy do Sądu, lecz do podmiotu, który uchwałę tę podejmował. Protokół walnego zgromadzenia ma jedynie walor dokumentu prywatnego, stanowi tylko dowód przebiegu obrad i podjętych uchwał i to tylko wtedy gdy nie zostanie podważony przeciwdowodem [M.Gersdorf, J.Ignatowicz Prawo Spółdzielcze. Komentarz Wydawnictwo Prawnicze. Warszawa 198r. s. 105]. Czynności wyjaśniające przedstawioną wyżej sprzeczność do chwili obecnej nie zostały podjęte przez Spółdzielnię. Są one o tyle istotne, że gdyby przyjęć wiarygodność zapisu w protokole, to wówczas uzasadniony jest wniosek, że w dniu (...) Walne Zgromadzenie nie podjęło uchwały w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu. Gdyby natomiast przyjęć wiarygodność odpisu uchwały o treści znajdującej się na k. 117, to wówczas brak jest odpowiednich zapisów w protokole Walnego Zgromadzenia potwierdzających fakt podjęcia takiej uchwały. Niesposób też błęd co do daty tłumaczyć wyłącznie omyłką pisarską gdyż w Spółdzielni Walne Zgromadzenie odbyło się zarówno 24 czerwca 2013r. jak i 17 czerwca 2014r. i na każdym z nich podejmowano uchwały w przedmiocie zmiany Statutu, co wynika z protokołów [k. 133 i 6].

Ponadto w sprawie zachodzą poważne wątpliwości dotyczące sposobu procedowania i treści podejmowanych uchwał na Walnym Zgromadzeniu w dni 17 czerwca 2014r. oraz przedmiotu uchwały nr (...) [po przesądzeniu, że taka uchwała została podjęta].

Z protokołu WZ z dnia (...) wynika bowiem, że przed podjęciem uchwały nr (...) Walne Zgromadzenie poddało pod głosowanie i przegłosowało z wynikiem pozytywnym każdą z proponowanych zmian statutu przewidzianą pkt (...) porządku obrad. Tym samym w ocenie Sądu Apelacyjnego uznać należy, że poza wskazanymi w protokole Walnego Zgromadzenia z dnia (...) Uchwałami od (...), Walne Zgromadzenie podjęło także (...) innych uchwał w przedmiocie zmiany Statutu o treści wskazanej w podpunktach od „(...) punktu(...)protokołu. Fakt głosowania i wynik głosowań poszczególnych zmian nie był kwestionowany. Skoro zmiana Statutu Spółdzielni może być dokonana wyłącznie w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni to nie sposób traktować inaczej podjętych przez Walne Zgromadzenie decyzji opisanych w pkt (...), aniżeli uchwały w przedmiocie zmiany Statutu.

W konsekwencji uznać należy, że zmiany w Statucie spółdzielni zostały dokonane poprzez podjęcie uchwał w przedmiocie zmiany Statutu wskazanych w pkt (...) od pkt (...)co było zgodne z art. 38 § 1 pkt 10 prawa spółdzielczego. Po pozytywnym przegłosowaniu każdej z proponowanych zmian, dochodziło do zmiany Statutu spółdzielni w stosunku do obowiązującego do dnia (...) Każda z tych uchwał miała charakter prawnokształtujący. W konsekwencji uznać

należy, że nawet gdyby nie doszło do podjęcia uchwały nr (...) w dniu (...) to zmiana Statutu została dokonana w wyniku pozytywnego przegłosowania każdej z proponowanych w pkt (...) protokołu poprawek.

Dalej uznać należy, że o ile doszło na Walnym Zgromadzeniu w dniu 17 czerwca 2014r. do podjęcia uchwały nr (...), to miała ona jedynie charakter techniczny, polegający na przyjęciu tekstu jednolitego po zmianach dokonanych wskutek przyjęcia każdej z proponowanych zmian wyszczególnionych w pkt (...) protokołu WZ z dnia (...). W żadnym przypadku uchwała nr (...) nie kształtowała na nowo sytuacji prawnej Spółdzielni, nie zmieniała ona bowiem treści Statutu, ale nadawała dotychczasowej, zmienianej treści, jednolity kształt.

Powyższe ustalenie w sposób zasadniczy wpływa na określenie przedmiotu sporu w sprawie niniejszej, co w oczywisty sposób ma znaczenie dla określenia jej istoty.

Skoro bowiem powódka wносиła wyłącznie o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia podjętej w dniu (...) to po wyjaśnieniu wątpliwości co do podjęcia takiej uchwały należało badać, czy podjęta uchwała nr (...) o przyjęciu tekstu jednolitego Statutu o treści przewidzianej w załączniku do tej uchwały, odpowiada stanowi prawnemu istniejącemu w momencie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu. W konsekwencji przedmiotem badania mogło być wyłącznie to, czy załącznik do uchwały uwzględnia zmiany wprowadzone uchwałami o zmianie Statutu, które zostały podjęte na Walnym Zgromadzeniu w dniu (...) [pkt (...) protokołu]. Badanie to winno zaś ograniczać się do rozpoznania zarzutów i twierdzeń powódki w tym względzie, a postępowanie dowodowe winno uwzględniać rozkład ciężaru dowodu w tej kwestii [art. 6 kc]. Wykluczone byłoby natomiast badanie merytoryczne wcześniejszych uchwał o zmianie statutu [tych wskazanych w pkt 10 protokołu]. Kwestia ta pozostawałaby poza zakresem badania, ze względu na zakres żądania powódki, dotyczący wyłącznie uchwały nr (...) – art. 321 § 1 kpc.

Badanie uchwał o zmianie statutu, podjętych przez Walne Zgromadzenie i opisanych w pkt (...) protokołu byłoby możliwe wyłącznie w sytuacji gdyby i te uchwały zostały przez powódkę zaskarżone.

Sąd Okręgowy uznał ostatecznie, że powódka wnosi wyłącznie o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...). W tym zakresie oddalił powództwo i w tym zakresie powódka zaskarżyła wyrok.

Wskazać jednak należy, że w sprawie niniejszej powódka występowała osobiście i nie była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, co niewątpliwie utrudniało jej sprecyzowanie żądania. Niemniej jednak, jak wynika z uzasadnienia pozwu i ustaleń Sądu, a także przeprowadzonej przez Sąd merytorycznej oceny zarzutów powódki, powódka kwestionowała zmiany statutu przyjęte na Walnym Zgromadzeniu w dniu (...). Ocena prawna żądań powódki niewątpliwie należała do Sądu pierwszej instancji. Wątpliwości dotyczące przedmiotu żądania powódki powinny skłonić Sąd do oceny prawnego znaczenia głosowań nad zmianami statutu o treści wskazanej w protokole WZ w pkt (...), a wobec uzasadnienia żądania przez powódkę, uznania że powódka skarży nie tylko uchwałę nr (...) ale także uchwały podjęte na Walnym Zgromadzeniu w dniu (...) w przedmiocie zmiany statutu.

Wymóg ten jest tym bardziej usprawiedliwiony, że sposób procedowania podczas Walnego Zgromadzenia i fakt podjęcia uchwał w przedmiocie zmiany statutu poprzez głosowanie udokumentowane w pkt (...) protokołu WZ, był mylący dla samej Spółdzielni, co obrazuje stanowisko pełnomocnika pozwanej na rozprawie apelacyjnej, który twierdził, że decyzje o zmianie statutu podjęte w wyniku głosowań, opisane w protokole WZ z dnia (...) nie miały charakteru uchwał. Jednocześnie jednak twierdził, że treść tekstu jednolitego przyjęta w uchwale nr (...) odpowiadała wcześniej przegłosowanym zmianom statutu. Jest to stanowisko wewnętrznie sprzeczne. Gdyż bez wcześniejszych zmian statutu w formie uchwał, przyjęcie tekstu jednolitego statutu z uwzględnieniem wcześniejszych zmian, nie było możliwe.

Tym bardziej zatem wątpliwości powódki i jej nieporadność w określeniu żądania były usprawiedliwione i wymagały ingerencji sądu.

W tym skomplikowanym niewątpliwie stanie sprawy Sąd Okręgowy winien po informacyjnym wysłuchaniu powódki i przeanalizowaniu zapisów protokołu WZ uznać, że przedmiotem roszczenia powódki jest nie tylko uchwała nr(...)

, ale także uchwały lub część uchwał o zmianie statutu wskazane w protokole WZ w pkt (...) Ograniczenie się Sądu pierwszej instancji w zakresie ustalenia przedmiotu sprawy do formalnego określenia roszczenia przez powódkę, mimo oczywistej rozbieżności z uzasadnieniem tego roszczenia, doprowadziło w konsekwencji do wadliwego określenia przedmiotu sporu, a w konsekwencji do nierozpoznania istoty sporu. Błąd ten nie może być naprawiony w postępowaniu apelacyjnym gdyż rozszerzenie powództwa przed Sądem drugiej instancji jest niedopuszczalne z mocy art. 383 kpc. Niewątpliwie zaś uznanie, że przedmiotem roszczenia jest nie tylko uchwała nr (...) ale także uchwały w sprawie zmiany statutu, skutkuje rozszerzeniem powództwa, co w postępowaniu odwoławczym nie jest możliwe.

Potrzeba ingerencji Sądu pierwszej instancji w zakresie prawidłowego określenia przedmiotu sprawy, jest tym bardziej wyraźna, skoro Sąd zajął się merytoryczną oceną uchwał o zmianie statutu. Jak wyjaśniono wyżej przy ograniczonym żądaniu jedynie do uchwały nr (...) taka merytoryczna ocena uchwał w przedmiocie zmiany statutu była bezprzedmiotowa. Nie były one bowiem objęte zaskarżeniem.

W tym miejscu wskazać należy, że mimo bezprzedmiotowości tej oceny, Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu Okręgowego. Ocena ta dotyczy także zarzutu formalnego odnoszącego się do sposobu zwołania walnego zgromadzenia. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela również ocenę Sądu Okręgowego, co do braku uchybień formalnych w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny nie podziela natomiast oceny Sądu Okręgowego co do skutków niewywiązania się przez Zarząd Spółdzielni z obowiązku wynikającego z art. 8³ ust. 13 ustawy o sp. mieszkaniowych.

Sąd Okręgowy ustalił i nie jest to okoliczność kwestionowana, że powódka w terminie złożyła propozycje poprawek do projektów uchwał, które miały być podjęte na WZ, a Zarząd nie przedstawił ich na WZ, ponieważ nie uzyskały one akceptacji komisji statutowej [odpowiedź na pozew].

Wskazany art. 8³ ust. 13 ustawy o sp. mieszkaniowych wyklucza jakąkolwiek ingerencję zarządu spółdzielni w treść zgłaszanych przez członków spółdzielni propozycji poprawek, poza ich formalnym przygotowaniem. Nadto nakłada bezwzględny obowiązek przedłożenia ich przez Zarząd na walnym zgromadzeniu pod głosowanie. Przepis ten niewątpliwie stanowi gwarancję realizacji praw wynikających z członkostwa spółdzielni. Naruszenie go poprzez nieprzedstawienie złożonych w terminie propozycji poprawek przez zarząd jest niewątpliwie sprzeczne z prawem, w szczególności z art. 8³ ust. 13 ustawy o sp. mieszkaniowych. Jest to jednak uchybienie formalne, które może stanowić podstawę stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia, jeżeli zostanie wykazane, że naruszenie to miało wpływ na treść podjętych uchwał w przedmiocie zmiany statutu.

Nie jest uzasadnione twierdzenie Sądu pierwszej instancji, że zasadność tego zarzutu mogłaby prowadzić wyłącznie do uchylenia uchwały, a nie stwierdzenia jej nieważności. Sąd pierwszej instancji sam wskazał, że przesłanką stwierdzenia nieważności jest niezgodność z prawem, a ta w sprawie zachodzi, co wynika z treści art. 8³ ust. 13 ustawy o sp. mieszkaniowych. Jednakże ze względu na to, że jest to naruszenie formalne prawa konieczne jest spełnienie przesłanki wpływu tego naruszenia na treść podjętej uchwały, co do tej pory nie było przedmiotem ani postępowania dowodowego ani oceny Sądu.

Wskazać dodatkowo należy, że uznanie, że powódka skarży również uchwały o zmianie statutu wskazane w pkt (...) protokołu, winno to skutkować wezwaniem powódki do uzupełnienia braków pozwu tak jak przy rozszerzeniu żądania [obowiązek uiszczenia opłaty].

Uwzględnienie przez Sąd powództwa w zakresie rozszerzonym winno w zasadzie automatycznie skutkować uwzględnieniem roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały nr(...) o przyjęciu tekstu jednolitego statutu [o ile została podjęta], gdyż jeżeli nie doszło do skutecznego podjęcia którejkolwiek z uchwał o zmianie statutu, nieważna jest uchwała o przyjęciu tekstu jednolitego, taką zmianę uwzględniająca.

Natomiast nieuwzględnienie powództwa o uchylenie uchwał innych niż uchwała nr 6, nie skutkuje automatycznie nieuwzględnieniem powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...), gdyż teoretycznie jest możliwa sytuacja, że mimo, iż zmiany statutu dokonane zostały prawidłowo, treść tekstu jednolitego nie jest z nimi zgodna.

Reasumując, Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji powódki na podstawie art. 386 § 4 kpc uznał, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien precyzyjnie ustalić przedmiot roszczenia powódki, z uwzględnieniem stanowiska Sądu Apelacyjnego, z którego wynika, że Walne Zgromadzenie w dniu (...). podjęło (...)uchwał o zmianie statutu spółdzielni, których przedmiot wynika z zapisu w pkt (...) protokołu walnego zgromadzenia z dnia (...) (od pkt (...) do pkt (...)). Następnie winien zbadać czy doszło do podjęcia uchwały nr (...), ze względu na wątpliwości wynikające z dokumentów wskazanych w niniejszym uzasadnieniu. Po pozytywnym przesądzeniu tej wątpliwości winien zbadać czy naruszenie przez zarząd spółdzielni art. 8⁽³⁾ pkt 12 ustawy o sp. m. miało wpływ na treść podjętych uchwał wskazanych w pkt (...) od pkt (...) protokołu walnego zgromadzenia z dnia (...) a w konsekwencji także uchwały nr (...) w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego statutu, w stopniu uzasadniającym stwierdzenie jej nieważności.